

מועד ניסן תשפ"ב

בס"ד

בחינה בהלכות- מצוות התלויות בארץ

ג' ניסן תשפ"ב

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגיש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. מושב שהרחיב את גבולו על ידי שגאל את השדות הסמוכים לגבולו שהיו בבעלות הגויים, אלא שלבסוף התברר שחלק מהשדות שהם רכשו היו אכן בבעלות הגוי, אולם בחלק מהשדות פלשו הגויים על הקרקע והקרקע עצמה הינה בבעלות יהודי.
א. האם יכול לפטור במעשר אחד את כל פרי השדות אלו שגדלו בקרקעות שהיו מעולם בבעלותו עם אלו שגאל לאחרונה?
ב. האם יש הבדל אם בעת הרכישה היו הפירות כבר תלושים או ארוזים בארגזים?
2. בבית ספר שדה נערך מבחן נטיעה בתאריך כ"ו באלול, את הנטיעות נדרשו התלמידים לנטוע באחד מהארבעה האופנים שלהלן, כתוב מתי יסתיימו שנות ערלה של אותם הנטיעות.
א. כשנטעו אילן חשוף שורש?
ב. כשנטעו אילן שגוש אדמה מסביבו?
ג. כשהרכיבו נטיעה בתוך נטיעה?
ד. כשהרכיבו ענף מהאילן באדמה והוציא את ראשו מהצד האחר?

עמ' 1 מתוך 3

3. ביעור מעשרות

- א. כיצד מבערין מעשרות?
- ב. כיצד ינהג אדם שמעשרותיו רחוקים ממנו?
- ג. מהו התאריך והזמן שבו נוהג ווידוי המעשרות, ומדוע?
- ד. האם ישנה עדיפות לעשותו בציבור?
- ה. באלו אופנים אינו מתוודה למרות שביער את מעשרותיו?

4. "ספק ערלה בארץ ישראל – להחמיר, ובחוץ לארץ – להקל"

- א. הגדר מהו ספק ערלה?
- ב. באיזה אופנים מחמירים בספק ערלה בחו"ל ומקלים בארץ ישראל?

5. מה דינו של יין שענביו ענבי היין גדלו בחוץ לארץ אך היין עצמו נעשה בארץ ישראל. או להפך שענביו גדלו בארץ ישראל אך היין נעשה בחוץ לארץ.

- א. האם היין חייב בהפרשת תרומות ומעשרות?
- ב. ומה הדין אם נתערב היין הנעשה בחו"ל ביין הנעשה בארץ ישראל קודם שהפרישו ממנו תרומות ומעשרות?

6. מפעל המייצר צימוקים מענבים שחורים, האם יכול לעשר מעשר ראשון באחד מאופנים שלהלן:

- א. מצימוקים סוג ג' על צימוקים סוג א'?
- ב. מצימוקים על הענבים או להפך?
- ג. מצימוקים שנתלשו על ענבים שטרם נתלשו?

7. באר את המושגים שלהלן וכיצד נפסק להלכה

- א. עיסה שתחילתה סופגנין וסופה עיסה?
- ב. עיסה שתחילתה עיסה וסופה סופגנין?

8. קיי"ל שמקח קובע למעשר

- מהו מקח לעניין זה? האם נתינת מעות או קניין משיכה או גמירות דעת לקנות ככל הקדש? והאם יש חילוק אם סיכמו שהקונה ילקט את הפירות או שהמוכר יביא לו את הפירות? והאם חליפין או מתנה נחשבים כמכר לעניין קביעות המעשר?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה

9. אשה מבוגרת הנוהגת לעשות הפרשת חלה בכל ערב חודש, אך מכיוון שכמות הבצק בעבורה גדולה יותר מכדי צרכה לפעם אחת, היא מקפידה את הבצק בכדי לאפות מאותו בצק חלות ולחמניות בכל פעם שיחפוץ.

א. האם נוהגת נכון במה שמפרישה חלה?

ב. כיצד תנהג אם אירע שנתערב לה הבצק המיועד להפרשת חלה (זה שקרא עליו שם חלה) בין יתר חלקי הבצקים המיועדים לאפייה ואינה יודעת ואף אינה יכולה לזהות היכן הוא? והאם הדין שונה לו הייתה גרה בחוץ לארץ?

10. מאפייה המתמחה בייצור מוצרים המוגדרים כ"ללא גלוטן" פיתחה לחם העשוי מקמח של שיבולת שועל עם קמח אורז, מרכיבי הבצק שממנו עושים את הלחם הם כדלהלן - שלושים אחוזים של קמח שיבולת שועל, ושלושים אחוזים של קמח אורז, ואת יתרת הארבעים האחוזים - ממלאים בשאר מיני קמחים כקמח תפוחי אדמה וחומרי תפיחה ומשפרי אפייה.

חוזה דעתך -

א. האם צריך להפריש חלה מאותו הלחם?

ב. ומה הדין אם בכמות הקמח שיבולת שועל כשהיא בפני עצמה היה פחות מכמות המחייבת בהפרשת חלה, אולם בצירוף עם שאר המרכיבים היה כמות של שיעור הפרשת חלה?

11. עוגיות פריכות הנעשות מבצק יבש מאוד המכיל בתוכו רק מעט מים ובעת הלישה נראה המערבל כערמה של פתיתי בצק שאינן מחוברים אלו לאלו, אולם לאחר מכן בעת שהבצק נכנס למכונה שיוצרת את צורת העוגייה נעשה הבצק לגוש אחד.

א. כיצד ינהג המשגיח לכתחילה עם הפרשת חלה? והאם ניתן להפריש את החלה בעוד הבצק נמצא במערבל?

ב. ומה הדין אם שכח המשגיח להפריש חלה ונזכר רק לאחר שנארזו העוגיות בחבילות של שלש מאות גרם כל אחת? או באריזות של חמש קילו כל אחת?

12. מאפייה שאפתה כמות גדולה של מאפה במילוי תפוחי אדמה וירקות ולאחר האפייה התברר ששכחו להפריש חלה מאותה העיסה.

פרט הדין -

א. כשבשעת הלישה היה כשיעור חלה - האם ניתן להפריש חלה באמצעות אחד מהמאפים הממולאים שכבר נאפו בכדי לפטור בהם את כל יתר המאפים? והאם זה לכתחילה?

ב. כשבשעת הלישה לא היה כשיעור חלה אולם בשעה שהמאפייה אורזת את המאפים היא מניחה אותם באריזות נפרדות שכל אחת מהם הינה של חמש ק"ג?

בהצלחה!!!